

A Kúria a dr. Kun Péter ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Zeke László ügyvéd által képviselt alperes ellen megszünt szerződésből eredő elszámolás iránt a Fővárosi Törvényszék előtt 18.G.41.888/2010. szám alatt folyamatban volt, és a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.359/2014/7. számú ítéletével befejezett perében az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperes részére 3.500.000 (Hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 3.500.000 (Hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli. Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes (korábbi néven: ... Zrt., illetve ... Rt.) mint üzemeltető és az alperes költségvetési szerve, az ... mint megrendelő a 2000. március 30-án aláírt és 2001. március 30-án módosított szerződésükkel energetikai és műszaki rendszerek üzemeltetési, karbantartási feladatai ellátásában és teljes garancia nyújtásában állapodtak meg. A felperes a megrendelő telephelyein 2001. május 01-től 2015. július 09-ig műszaki rendszerek üzemeltetésére, az üzemeltetési tevékenységhez kapcsolódó karbantartásra, hibaelhárításra, javításra és az esetlegesen szükségessé váló cserére vállalt kötelezettséget, ezen felül vállalta a hőszolgáltatási tevékenység ellátása érdekében - a szerződés mellékletét képező együttműködési megállapodásban részletezett műszaki tartalommal - átalakítási munkák elvégzését is az üzemeltetés első évében.

A felperes a módosított szerződés alapján jogosult volt a helyiségek fűtésének az éves átalánydíja, valamint az energiaszolgáltatáshoz kapcsolódó üzemeltetett rendszerek folyamatos működtetésének és karbantartásának éves díja, illetve

költségtérítés („PA” szolgáltatási díj); a járulékos tevékenységhez tartozó üzemeltetett rendszerek folyamatos működtetésének és karbantartásának éves díja („PB” szolgáltatási díj) és 2001. április 01-től teljes garancia szolgáltatási díj („PC” szolgáltatási díj) követelésére.

A szerződés 4. számú mellékletének 2. pontja kimondta, hogy amennyiben a szerződéses jogviszony az első 120 hónap eltelte előtt (megrendelői kezdeményezés esetén) úgy szűnik meg, hogy az üzemeltető az együttműködési megállapodásban foglaltakat maradéktalanul megvalósította, a megrendelő köteles megfizetni a költségtérítés hátralék 60 %-át, a szerződés hátralévő időtartamát figyelembe véve.

A fenntartó alperes képviselő testülete a 2008. április 18-án elfogadott önkormányzati határozatában a ... elnevezésű költségvetési szerv 2008. szeptember 30. napjával jogutód nélküli megszűnéséről döntött. A jogutód nélküli megszűnést követően fennmaradó jogok és kötelezettségek rendezésére az 1992. évi XXXVII. törvény (Áht.) 90. § (3) bekezdése értelmében az alperes mint fenntartó vált jogosulttá, illetve kötelezetté.

A felperes több jogcímen terjesztett elő kereseti kérelmet az alperessel szemben. Első kereseti kérelmében vagylagosan 928.548.164 forint + ÁFA és késedelmi kamatai vagy 635.126.944 forint + ÁFA és késedelmi kamatai, illetve 108.832.036 forint + ÁFA és késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest attól függően, hogy az általa beszerzett könyvszakértői véleményben és annak kiegészítésében meghatározott költségtérítések közül melyik értelmezést fogadja el a bíróság. Az alperes marasztalását bánatpénz jogcímén kérte. Az eljárás tartama alatt a perben kirendelt igazságügyi könyvszakértő véleménye alapján kereseti kérelmét 409.380.804 forint + ÁFA, így összesen 491.256.965 forint és késedelmi kamatigényre szállította le. Második kereseti kérelmében számlákon alapuló szolgáltatási díj késedelmes megfizetése miatt késedelmi kamat megfizetésére, míg harmadik kereseti kérelmében az alperes használatába adott berendezések kiadására, továbbá havi használati díjak megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

A második kereseti kérelem vonatkozásában az eljárás a ... számú részítélettel jogerősen befejeződött, míg a harmadik kereseti kérelem tekintetében a peres felek között peren kívül létrejött megállapodásra tekintettel a felperes keresettől elálló nyilatkozata miatt a bíróság a pert a ... számú végzésével megszüntette.

Az első kereseti kérelem vonatkozásában a Fővárosi Ítéletábrla ... számú közbenső ítéletével helybenhagyott Fővárosi Törvényszék ...

számú közbenső ítéletével a bíróság megállapította, hogy a felperest megilleti az a jogosultság, hogy a ... 2008. (helyesen 2000.) március 30. napján kötött energetikai és műszaki rendszerek üzemeltetési szerződés 120 hónap letelte előtti megszűnésére figyelemmel a „fizetési feltételek és átváltozások” címet viselő 4. számú mellékletében rögzített fizetési feltételek 2. pontja alapján a szerződés 5.1. és 5.2. pontjai szerinti PA költségtérítés 60 %-ának 2008. szeptember 30. napjától 2015. július 09. napjáig - a szerződés hátralévő időtartamát figyelembe véve - a megfizetését követelje.

A jogerős közbenső ítélet értelmében az üzemeltető felperes részére fizetendő költségtérítés 3 konjunktív feltételhez volt kötve, egyrészt a szerződéses jogviszony első 120 hónapon belüli megszűnéséhez, továbbá a megszűnés megrendelő általi kezdeményezéséhez és a felperes szerződésszerű teljesítéséhez. E feltételek teljesültek. A bíróság a követelést az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 277. § (1) bekezdése szerint jogalapjában megalapozottnak ítélte, figyelemmel arra is, hogy az Áht. 90. § (3) bekezdése folytán fenntartóként az alperes köteles helytállni a jogutód nélkül megszüntetett költségvetési szerve megszünt szerződéseiből eredő elszámolási igényekért.

A jogerős közbenső ítélettel szemben előterjesztett felülvizsgálati kérelmet a Kúria a ... számú végzésével hivatalból elutasította.

Az első kereseti kérelem vonatkozásában azösszepszerűség tekintetében továbbfolytatódó eljárásban az elsőfokú bíróság ... számú ítéletével kötelezte az alperest 491.256.965 forint és késedelmi kamata, valamint 11.267.921 forint perköltség megfizetésére. Az általa kirendelt szakértő aggálytalannak ítélt véleménye alapján határozta meg a „PA” költségtérítés 60 %-ának a határozott idejű szerződés hátralévő időtartamára eső részét.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben helybenhagyta, a perköltség tekintetében részben megváltoztatta, és az alperes által a felperesnek fizetendő perköltség összegét 398.550 forintra leszállította, megállapítva, hogy a felek egyéb költségeiket maguk viselik. A jogerős ítélet értelmében az szakkérdés volt, hogy a szerződés 4. számú mellékletének 2. pont negyedik bekezdésében megfogalmazott elszámolási szabály alapján az ott kikötött költségtérítés hátralék 60 %-át hogyan lehet meghatározni, amihez elkerülhetetlen volt a szerződésben megadott fogalmak és képlet értelmezése. A jogerős ítélet értelmében a szakértő kiegészített véleményének helyességéhez nem fért kétség, megállapításai összhangban voltak a perben beszerzett további bizonyítékokkal is, így miután a szakértő helyes módszerrel és aggálymentesen számszerűsítette a „PA” szolgáltatási díj részét képező költségtérítés összegét, a szakvélemény további

kiegészítésére nem volt szükség, és nem volt alapja új szakértő kirendelésének sem, így az az ítélezés megfelelő alapjául szolgálhatott. A másodfokú bíróság a Pp. 81. § (1) bekezdésére alapítottnan ugyanakkor szükségesnek ítélte a felperes eredetileg érvényesített magasabb összegű kereseti kérelméhez igazítottnan a pervesztesség, pernyertességi arányokra figyelemmel lévő perköltség viselésére vonatkozó rendelkezések megváltoztatását.

A jogerős ítélettel szemben az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és a jogszabályoknak megfelelő új érdemi határozattal a kereset elutasítását, másodlagosan a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára történő utasítását kérte. Előadta, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 221. §-át, a Ptk. 205. §-át és 200. § (2) bekezdését. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság döntése azért jogsértő, mert a jogalap esetében vizsgált akarat után kötelezően azösszepszerűségénél is vizsgálendő a felek szerződéskötési akarata, az a kérdés, hogy a szerződés ebben a tekintetben egyáltalán létrejött-e. Érvelése értelmében ezt a jogi-logikai kérdést a másodfokú bíróság nem vizsgálta, ezzel kapcsolatos indokolási kötelezettségének nem tett eleget, ennek ellentmondó indokolása pedig iratellenes, okszerűtlen és logikai ellentmondást tartalmaz. Kifogásolta, hogy a bíróság nem foglalkozott a felek akarathiánya miatt részben létre nem jött szerződési feltételre vonatkozó alperesi álláspontjával, így nyilvánvalóan ezzel összefüggésben indokolást sem tartalmaz a jogerős ítélet.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében előadta továbbá, hogy megalapozott döntéshez szükség lett volna annak perrendszerű bizonyítására, hogy a felek feltehető szerződéskötési akarata kiterjedt-e a szerződésben szereplő képlet szerinti konkrét matematikai tartalomra is, illetve egyező volt-e a felek akarata annak tartalmát illetően. Álláspontja szerint a közbenső ítélet csak azt mondta ki, hogy a szerződés azon része alapján amely fizetésre kötelezi, beáll a fizetési kötelezettsége. Azt nem mondta ki, hogy a képlet, ami alapján ténylegesen ki kell számítani a konkrét összeget, mit tartalmaz, mennyi az az alapján fizetendő konkrét összeg. Arra hivatkozott, hogy éppen e kérdések tisztázására különítette el a jogvitát azösszepszerűség tisztázására a bíróság. Abban a kérdésben egyező volt a szerződő felek akarata, hogy az alperesnek fizetnie kell a szerződés idő előtti megszűnése esetén. Abban azonban nem volt egyező akarat, hogy mennyit, amit alátámaszt az is, hogy a matematikai képlet alapján maga a felperes sem tudta egyértelműen számszerűsíteni kereseti kérelmét, hiszen a felperes által eredetileg megjelölt követelés összege nem egyezett a perben kirendelt szakértő által számított összeggel, és a felperes magánszakértői is eltérő

álláspontot foglaltak el a jogvitában. Mindezek alapján a Ptk. 205. §-a szerinti egybehangzó akaratnyilvánítás nem állapítható meg a felek részéről a matematikai képlet tekintetében.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozott arra is, hogy a bíróság ítélete tisztességtelen, jóerkölcsbe ütköző tartalmú szerződés létrejöttét állapította meg, ami törvénysértő, ugyanis a szerződésben a felek a Ptk. szerint intézményesített bánatpénz és kötbér helyett olyan elszámolási feltételekben állapodtak meg, amelyek akkor is biztosítják a hasznot a felperes számára, ha a szerződés idő előtt megszűnne. Kifejtette, hogy a felperes nem felróhatóságához kapcsolódó kötbérigény érvényesítésére vált jogosulttá, ezért a szerződés tisztességtelenül szolgáltatja ki az alperest a felperes döntésének.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő.

A Pp. 213. § (3) bekezdése meghatározza, hogy közbenső ítélet meghozatalára akkor kerülhet sor, ha a keresettel érvényesített jog fennállása (a követelés jogalapja) és a felperest ennek alapján megillető követelés összege, mennyisége (a követelés összegszerűsége) tekintetében a vita elkülöníthető. A közbenső ítélet meghozatalára az általános szabályok szerint célszerűségi okokból olyan esetekben kerülhet sor, ha indokolt a jogalap körében a külön határozat meghozatala. A kiemelt jelentőségű ügyekre – amilyen jelen ügy is volt – a Pp. XXVI. fejezete eltérő főszabályt határoz meg, a bíróság ugyanis a Pp. 213. § (3) bekezdése és 386/H. § szerinti feltételek fennállása esetén köteles közbenső ítéletet hozni.

Ha a bíróság a jogalap kérdésében – akár célszerűségi okból, akár kötelezően – külön határoz, a jogerős közbenső ítélethez a Pp. 229. § (1) bekezdése szerinti anyagi jogerő fűződik, ami azzal a következménnyel jár, hogy a közbenső ítélettel jogerősen elbírált jogkérdéseket a felek egymás között ismételten vitássá már nem tehetik (BH 1993.698.). Amennyiben a bíróság a jog fennállását előzetesen közbenső ítélettel megállapítja, a közbenső ítélettől utóbb akkor sem térhet el, ha a követelés összegének megállapítása iránt folytatott eljárás során felvett bizonyítás anyaga erre alapot adna (PK 195.).

A közbenső ítélettel szemben támasztott tartalmi követelményeket a

bírói gyakorlat egyértelműen úgy fogalmazta meg, hogy minden olyan kérdés a közbenső ítélettel eldöntött jogalap keretében vizsgálendő, ami a felek közötti jogviszonyban releváns, és a követelés érvényesítésnek anyagi jogi feltételeit is magában foglalja (BH 2004.511.II., EBH 2006.1419.II.). Szerződésen alapuló igény esetén közbenső ítélet akkor hozható, ha magának a szerződés fennállásának ténye és a szerződésben körülírt elszámolási rendre figyelemmel a fél pénzbeli igényének alapossága – a későbbiekben bizonyítandó összeg nagyságától függetlenül – megállapítható. Így a védekezés körében felhozott valamennyi olyan hivatkozás, ami a szerződés létrejöttével, érvényességével, az ügyletkötő felek akaratával, továbbá a szerződés értelmezésével kapcsolatos, szükségképpen a közbenső ítélet meghozatalánál elbírálandó és e körben releváns kérdés.

A bírói gyakorlat szerint a törvényi követelménynek megfelelő közbenső ítélet pontosan és egyértelműen megállapítja a felperes által érvényesített igény fennállását (BH 2006.156.). A konkrét esetben a másodfokú bíróság a jogerős közbenső ítéletben úgy határozta meg a keresettel érvényesített követelés jogalapját, hogy nem pusztán utalt a követelés fennállására, hanem a közbenső ítélet rendelkező részében részletesen meghatározta, hogy a szerződés milyen rendelkezése alapján a felperes mit követelhet az alperestől. A jogerős közbenső ítélet megállapította, hogy a felperes a ... kötött szerződés határozott idő eltelte előtti megszűnésére figyelemmel a 4. számú mellékletben rögzített fizetési feltételek és időtartam alapján a szerződés konkrét rendelkezései szerinti „PA” költségtérítés 60 %-t jogosult követelni. A peres felek között létrejött szerződés és annak jogerős közbenső ítéletben körülírt melléklete együttesen meghatározta mind a „PA” költségtérítés terjedelmét, mind pedig a kiszámítására vonatkozó matematikai képletet.

A bíróság jogerős közbenső ítéletben a követelés jogalapjának fennállása mellett meghatározta azt is, hogy pontosan milyen fizetési feltételek szerint jogosult a felperes az alperessel szemben igényt érvényesíteni, ezért a folytatódó eljárásban a fizetési feltételekben rögzítettekkel szemben a szerződési akarat terjedelmével, a szerződés érvényes létrejöttével kapcsolatos kérdések már érdemben nem vizsgálhatók. A jogerős közbenső ítélet jogi következménye az, hogy azösszezszerűség tekintetében folytatódó eljárásban a követelés jogalapjával összefüggő kérdésekre már nem lehet visszatérni. Az alperesi felülvizsgálati kérelemben vázolt jogi-logikai vizsgálódási kötelezettség hiányában a jogerős ítélet nem sérti a Pp. 221. §-át és a Ptk. 205. §-át és 200. § (2) bekezdését.

A követelés összegére folytatódó eljárásban a bíróság a felek közötti szerződésben meghatározott – a jogerős közbenső ítélet

folytán a per ezen szakaszában már nem vitatható - matematikai képlet alapján végezte el az elszámolást. A bíróság igazságügyi szakértő kiegészített és aggálytalan szakértői véleményére alapítottnan határozott a kereseti kérelem összegéről, és a másodfokú bíróság ítéletében a kereset összegére vonatkozó indokolási kötelezettségének a szükséges mértékben eleget tett.

A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében kötelezte az alperest a felperes - áfát is magában foglaló ügyvédi munkadíjból álló - felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére. A Kúria az alperes 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. § (1) bekezdés b) pontjára tekintettel fennálló személyes illetékmentességére tekintettel a felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről az Itv. 74. § (3) bekezdésére figyelemmel a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján határozott.

Budapest, 2015. május 28.

Dr. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró